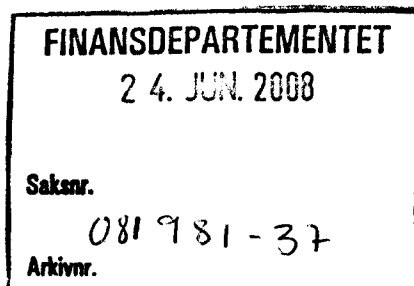

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Oslo 19. juni 2008

HØRINGSUTALELSE: NOU 2008:7 KULTURMOMSUTVALGET - UTVIDELSE AV MERVERDIAVGIFTSGRUNNLAGET PÅ KULTUR OG IDRETTSOMRÅDET

Vi viser til brev datert 2. april 2008. Frivillighet Norge vil i det følgende kort redegjøre for vårt krav om momsfristak for frivillige organisasjoner, som vi i henhold til brev fra Finansministeren datert 21. april i år oppfatter at vil være en del av Regjeringens behandling av Kulturmomsutvalgets innstilling. Deretter vil vi kommentere på innholdet i Kulturmomsutvalgets arbeid og innstilling.

1. Fjern frivillighetsskatten

Frivillige organisasjoner yter uvurderlige bidrag til samfunnet gjennom tjenesteproduksjon og omfattende frivillig innsats. Frivillighetens viktigste verdi kan imidlertid ikke måles økonomisk, men ligger betydningen den har for samfunnet og enkeltmennesket.

De næringsdrivende og det offentlige får trekke fra moms på innkjøp, mens frivilligheten blir sittende igjen med en momsregning på 1 milliard kroner i året. Momsfristak for frivillige organisasjoner handler ikke om statsstøtte. Det handler om at det er grunnleggende feil at staten ser på frivilligheten som inntektskilde. Frivillig sektor må stimuleres til aktivitet, ikke hemmes av skatter og avgifter.

Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner mener at Frivillighetsskatten må fjernes og er enige om følgende:

Fullt fritak er målet

Frivillighet Norge krever at de frivillige organisasjonene fullt ut må fritas for momsbelastningen knyttet til innkjøp av varer og tjenester i form av en robust og varig ordning. Ordningen må være basert på følgende 4 prinsipper.

Den må:

- knyttes til Frivillighetsregisteret
- være reelt tilgjengelig for både små og store organisasjoner
- ikke knyttes til krav om moms-pliktig omsetning
- være frivillig for organisasjonene

Start med statsbudsjettet for 2009

Som et første skritt på veien mot full fjerning av frivillighetsskatten kan Regjeringen utvide dagens tjenestemomskompensasjonsordning i tråd med Kulturmomsutvalgets innstilling, til en vare- og tjenestemomskompensasjonsordning fra og med 2009. For at ordningen fortsatt skal være tilgjengelig for små organisasjoner må den gjeldende muligheten til å bruke sjablonmodellen for å søke kompensasjon opprettholdes.

Den økonomiske potten som settes av til en vare- og tjenestemomskompensasjonsordning i 2009 må være stor nok til at organisasjonene faktisk får refundert den tjenestemomsen de hittil har fått refundert, og i tillegg en del av varemomsen. Organisasjonene må være garantert å få kompensert minst like mye momsutgifter i 2009 som i 2008.

2. Kulturmomsutvalget er en utsettelse av frivillighetens krav om momsfritak

Frivillighet Norge og Norges Idrettsforbund gikk inn i Kulturmomsutvalget med politiske signaler om at dette var stedet der man skulle "utrede muligheten for en varig ordning for momskompensasjon for frivillige organisasjoner" (sitat fra Soria Moria erklæringen). Arbeidet i utvalget viste imidlertid at både majoriteten i utvalget og oppdragsgiveren (Finansdepartementet) avgrenset mandatet slik at utvalget ikke skulle behandle spørsmålet om en særskilt momsfritaksordning for ikke-fortjeneste baserte frivillige aktører. Frivillighet Norge er skuffet over dette. Frivillighet Norge fortsatte allikevel sin deltakelse i Kulturmomsutvalget fordi spørsmålet om utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur og idrettsområdet også har betydning for en del av de frivillige organisasjonene som vi representerer. Frivillighet Norge er glad for at Finansministeren i brev datert 21. april i år skriver at Regjeringen vil ta stilling til spørsmålet om momsfritak for frivillige organisasjoner som ledd i oppfølgingen av Kulturmomsutvalgets innstilling.

3. Ad forslaget om utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsområdet

Kulturmomsutvalget foreslår å utvide merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsområdet som følger:

- Innføring av 8 % moms (lav sats) på billetter til kultur- og idrettsarrangementer med motsvarende rett til å trekke fra 25 % moms på alle innkjøp
- Innføring av 8 % moms på retten til å drive idrett (ikke medlemskontingent) med motsvarende rett til å trekke fra 25 % moms på alle innkjøp

Tiltaket har liten betydning for frivilligheten

Den foreslåtte endringen vil være positiv for en del aktører innen kultur og idrettsfeltet, og først og fremst for museene og de kommersielle virksomhetene. Disse vil ofte kunne få betydelig mer penger i momsrefusjon fra staten enn de betaler inn som følge av innføringen av billett-momsen/moms på retten til å drive idrett.

Store frivillige idretts- og kulturorganisasjoner med stor økonomi, vil også ha nytte av tiltaket, men i mindre grad enn de to ovenfornevnte grupper med aktører.

Antallet store organisasjoner som har nytte av tiltaket er imidlertid relativt sett liten innenfor idretten, og enda mindre på kulturfeltet. For den øvrige delen av frivillig sektor: de humanitære organisasjonene, barn- og ungdomsorganisasjonene, funksjonshemmedes organisasjoner, miljøbevegelsen, minoritetsorganisasjonene osv. har tiltaket ingen betydning. Konklusjonen er derfor at tiltaket ikke vil ha noen betydning for den absolutt største delen av norske idrettslag og kulturorganisasjoner, som har en merverdiavgiftspliktig omsetning under 140 000 kr, og at det har liten relevans for frivillig sektor sett under ett.

Fortsatt delte virksomheter i frivilligheten

Kulturmomsutvalget begrunner forslaget om å utvide merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsfeltet med at det vil bidra til forenkling fordi det vil bli færre såkalte delte virksomheter i momssystemet. Frivillighet Norge vil presisere at innføringen av billett-moms og moms på retten til å drive idrett ikke medfører til noen forenkling for de frivillige organisasjonene. De vil på samme måte som i dag være delte virksomheter, fordi den frivillige delen av virksomheten fortsatt er untatt merverdiavgift.

4. Ad skjermingsregelen

For å skjerme små frivillige organisasjoner mot stor arbeidsbyrde knyttet til registrering i momsmanntallet foreslår Kulturmomsutvalget:

- Innføring av frivillig momsregistrering for veldedige og allmenntillegte organisasjoner som har momspiktig omsetning mellom 140 000 og 300 000 kr
- Innføring av momspikt for veldedige og allmenntillegte organisasjoner som har momspiktig omsetning over 300 000 kr
- Innføring av indeksregulering av beløpsgrensene som er nevnt ovenfor.

Det må være så enkelt som mulig å være frivillig

Innføringen av bilettmoms og moms på rett til å drive idrett, vil nødvendigvis føre til at flere organisasjoner må registrere seg i momsmanntallet og sende inn momsregnskap. Dette er komplisert og medfører også stort ansvar for frivillige tillitsvalgte og ledere i organisasjonene. For å opprettholde og videreutvikle en mangfoldig og stor frivillig sektor til beste for samfunnet og den enkelte som deltar, er det avgjørende at det er så enkelt som over hodet mulig å være frivillig. På denne bakgrunn vil Frivillighet Norge understreke behovet for den foreslåtte skjermingsregelen i forbindelse med en utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur og idrettsfeltet, og foreslå at grensen for registreringsplikt økes utover 300 000 kr, til for eksempel 500 000 kr, for å sikre at ikke små lag og foreninger kveles av byråkrati. For å sikre at beløpsgrensen skal ha skjermingseffekt over tid er det viktig at den reguleres i takt med konsumprisindeksen.

Frivillighet Norge forutsetter høy terskel for å bruke konkurransebegrensningsregelen

For å unngå at skjermingsregelen fører til konkurransevridning foreslår Kulturmomsutvalget etablering av en konkurransebegrensningsregel. Den innebærer at myndighetene kan pålegge avgiftsplikt i konkrete tilfelle dersom det skulle vise seg at den forhøyede registreringsgrensen fører til en nærmere angitt kvalifisert konkurransevridning i favør av den veldedige eller allmenntillegte organisasjonen.

I lys av behovet for at det må være enkelt å være frivillig forutsetter Frivillighet Norge at myndighetene legger terskelen høyt for å ta konkurransebegrensningsregelen i bruk. Det må stilles strenge krav til dokumentasjon for det tapet av næringsgrunnlag som kommersielle aktører anfører å ha, og for konsekvensene som tapet får for virksomheten. Det kan bare være aktuelt å anvende regelen i tilfeller hvor det dokumenteres tap av næringsgrunnlag som får betydelige konsekvenser i form av omfattende nedbemanninger osv.

5. Ad statens provenytab og muligheter for inndekning

Kulturmomsutvalget har beregnet provenytabet som følge av den foreslåtte utvidelsen av merverdiavgiftsgrunnlaget på idretts og kulturfeltet til 640 millioner kroner. Hvor stor andel av tapet de frivillige organisasjonene på idretts og kulturfeltet står for kan Frivillighet Norge ikke fastslå eksakt, men det overstiger neppe 1/3.

I tråd med mandatet peker Kulturmomsutvalget på ulike muligheter for å dekke inn provenytabet som følge av utvidelsen av momsgrunnlaget. Frivillighet Norge understreker at utvalget ikke kommer med anbefalinger på dette punktet, men kun peker på muligheter.

Staten bør ikke velte tap den har økonomisk rygg til å bære selv over på frivilligheten!

Frivillighet Norge minner om at statens totale momsinntekter har ligget på mer enn 190 milliarder kroner årlig de siste årene, og at inntektene øker jevnt. Frivillighet Norge vil derfor

peke på at det også er et alternativ for staten å anse provenyrtapet som følge av en gjennomføring av Kulturmomsutvalgets innstilling, som dekket gjennom den jevne veksten i momsinntekter.

Dersom staten velger å dekke inn provenyrtapet som følge av utvidelsen av momsgrunnlaget i form av å innføre momssats på 25% på billetter eller retten til å drive idrett i stedet for 8 % som Kulturmomsutvalget foreslår, vil det føre til prisøkning for publikum. Dette vil få svært negative kulturpolitiske og helsepolitiske konsekvenser.

Frivillighet Norge vil videre sterkt fraråde staten å dekke inn provenyrtapet i form av å kutte i ulike statlige støtteordninger til de frivillige organisasjonene, eller i overføringene fra Norsk Tipping. Slike kutt vil ramme mange organisasjoner som ikke har billettinntekter eller inntekter fra omsetning av rett til å drive idrett, og føre til umiddelbart kutt i aktivitetene. De frivillige organisasjonene vil også oppfatte det som et løftebrudd fra statens side dersom staten "blander kortene" på denne måten.

6. Forslag om å forenkle dagens tjenestemomskompensasjonsordning

Kulturmomsutvalget foreslår at dagens tjenestemomskompensasjonsordning for de frivillige organisasjonene bør forenkles som følger:

- Ordningen utvides til å omfatte all vare- og tjenestemoms
- Ordningen med at organisasjoner kan søke momskompensasjon etter sjablonmodell må vurderes opprettholdt.

Begrunnelsen for forslaget er at dagens tjenestemomskompensasjonsordning kun omfatter den tjenestemomsen som ble innført i juli 2001. Det er svært komplisert og tidkrevende for organisasjonene å skille ut og dokumentere denne momsen i regnskapene sine når de skal sende inn søknad om refusjon. Det vil være langt enklere for organisasjonene og sende inn søknad med anmodning om refusjon av all moms de betaler i løpet av et år.

Forslaget om at sjablonmodellen må vurderes opprettholdt er begrunnet med hensynet til små organisasjoner. For at disse skal kunne delta i ordningen må det være mulig for en moderorganisasjon å søke momsrefusjon via sjablon.

Det er Stortinget som setter av penger til momskompensasjon til organisasjonene i forbindelse med statsbudsjettet hvert år.

7. Kulturmomsutvalget peker på at Frivillighetsregisteret på sikt kan være et avgrenskningskriterium i tilknytning til merverdiavgift

Behov for begrepsavklaring

Innledningsvis under dette punktet vil Frivillighet Norge bemerke at Kulturmomsutvalgets arbeid og innstilling på all mulig måte synliggjør behovet for en avklaring av begrepet frivillig organisasjon og en konsistent bruk av begrepet i ulikt regelverk. Merverdiavgiftsloven bruker i dag begrepet "almennyttige og veldedige organisasjoner", mens annet regelverk opererer med begrepene "frivillige organisasjoner", "samfunnsnyttige organisasjoner" og "ideelle organisasjoner".

Frivillighetsregisteret er godt egnet som avgrenskningskriterium i tilknytning til merverdiavgift

Frivillighetsregisteret tar utgangspunkt i internasjonale definisjoner av frivilligheten, som bla. benyttes av FNs "Hanbook on Non-Profit Institutions in the System of National Accounts" og i forbindelse med internasjonal komparativ forskning (bla. The Johns Hopkins Non-Profit

Comparative Survey) og plasserer de frivillige virksomhetene i 12 ulike kategorier med en hel rekke underkategorier.

Frivillighetsregisteret åpner for en annerledes og videre definisjon av frivilligheten enn den som er lagt til grunn i for eksempel Lotteriloven eller Merverdiavgiftsloven, eller for deltakelse i Skattefradragsordningen for frivillige organisasjoner. Frivillighetsregisterloven fokuserer litt enkelt sagt på at virksomheten ikke skal ha fortjeneste som formål, men stiller ingen krav om veldedige eller samfunnsnyttige formål.

I lys av behovet for at det må være så enkelt som mulig å være frivillig må staten bestrebe å knytte flest mulig statlige ordninger for frivilligheten opp til Frivillighetsregisteret. Frivillighet Norge mener det er viktig at det gjøres nødvendige tilpasninger i ulike lovverk slik at Frivillighetsregisteret så raskt som mulig kan bli det verktøyet som forenkler kontakten mellom frivillige organisasjoner og staten, som det er forutsatt i NOU 2006: 15 Frivillighetsregisteret.

Frivillighet Norge vil peke på at Frivillighetsregisteret er godt egnet til bruk i en momsfritaksordning for frivillige organisasjoner. Det er Frivillighet Norges oppfatning at momsfritaksordningen **ikke** skal gjelde for alle virksomheter som registrerer seg. Momsfritaksordningen skal kun gjelde for de organisasjonene som fyller vilkårene for å stå registrert i en av de kategoriene i Frivillighetsregisteret som Staten og frivilligheten er enige om at ordningen skal gjelde for.

Med hilsen

Sven Mollekleiv
Styreleder

Birgitte Brekke
daglig leder